

voorzover valt na te gaan, niet notarieel vastgelegd: mogelijk vonden de partners dit voor hun familiebedrijf niet nodig en onpassend.

Weinig zal Atkinson in 1794 hebben vermoed – de koop van het huis duidt er wel op –, dat zijn verblijf in Holland een spoedig einde zou vinden. De komst der Fransen in 1795 bracht hier de Bataafse Republiek en dat betekende oorlog met Engeland. De handel stortte ineen: voeren in 1794 2000 schepen de Maas uit, in 1795 waren het er nog slechts 400. Atkinson en zijn zoon verlieten Rotterdam. Hiermee kwam een einde aan hun bedrijf als Rotterdams handelshuis, de archieven zwijgen sindsdien over Atkinson en zoon.

Eén keer nog, in 1802 – het enige jaar van vrede met Groot-Britannië dat ons land tussen 1795 en 1813 heeft gekend –, kwam Thomas Atkinson naar Rotterdam om orde op zaken te stellen. Er werd een schuld afgelost van 12.000 gulden, waarvoor de Atkinsons in 1794 het huis aan de Boompjes hadden verhypothecerd. Atkinson verkocht dit huis en machtigde een cargadoorsfirma in Rotterdam 'voor zijn huis van negotie te Londen onder de naam van Jasper Atkinson and sons' om zijn belangen met betrekking tot de al zo vaak genoemde 'De Zorg' te behartigen ⁶²).

Belangrijke conclusies komen naar voren wanneer we Atkinsons carrière nog eens aan ons oog laten voorbijgaan.

In de jaren 1745-1752 zagen we Atkinson opklimmen van klerk tot boekhouder, daarna tot compagnon van zijn werkgever. We moeten ons echter hoeden voor een te romantische visie op de Atkinson van rond 1750: op hem past zeker niet de vergelijking van de krantenjongen en de miljonair, veel meer doet hij denken aan de ambachtsgezel die meester werd. Want zijn vroege carrière, hoewel prachtig, is ook weer geen geval dat alleen staat, in hoofd-trekken verliep ze naar een meer voorkomend patroon. Toen Atkinson in 1752 van werknemer koopman was geworden, hield dit in dat hij technisch en theoretisch zijn vak kende, meer niet. 1752 was voor Atkinson allerminst arriveren. Als dit niet reeds duidelijk is, zal het hierna blijken: behoedzaamheid, geduld, berekening, ervaring, de eigenschappen van een goed koopman, ontstonden pas in een proces van langdurige ontwikkeling met soms desillusie en falen. Het is overigens de normale gang van zaken.